

prof. Marian Oslislo
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
Wydział Projektowy

Recenzja pracy doktorskiej mgr. Mateusza Kowalskiego z Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Doktorant przedstawił do oceny materiały przewodowe w wersji drukowanej i cyfrowej.
Tytuł pracy doktorskiej: **Boro – monografia Waleriana Borowczyka**. Pracę doktorską stanowi projekt i realizacja monograficznej strony internetowej poświęconej twórczości i postaci Waleriana Borowczyka.

Promotor: prof. Maciej Buszewicz ASP w Warszawie

Mgr Mateusz Kowalski jest absolwentem Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom uzyskał w 2011 r. Od 2005 r. pracował jako freelancer, realizując różne projekty graficzne. Od 2011 r. prowadzi własną działalność gospodarczą, pracował również w agencji reklamowej jako grafik. Współpracuje z wieloma podmiotami gospodarczymi, wiele z nich to renomowane firmy oraz instytucje. Od 2014 r. jest wykładowcą w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Ocena twórczości i innych aktywności.

Niedługo po ukończeniu studiów podjął pracę w macierzystej uczelni. W latach 2014–2016 piastował stanowisko asystenta w Pracowni projektowania książki i publikacji cyfrowych prof. Macieja Buszewicza. W roku akademickim 2016/2017 prowadził zajęcia z projektowania stron internetowych na studiach stacjonarnych na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W latach 2017–2019 był zatrudniony na stanowisku asystenta w Pracowni projektowania graficznego prowadzonej przez prof. Piotra Garlickiego. W tym czasie uzyskała ona status pracowni dyplomującej jako Pracownia znaku i kompleksowego projektowania graficznego. Mateusz Kowalski zajmuje się szeroko pojmowanym projektowaniem graficznym i fotografią. Dyplom uzyskał w pracowni projektowania książki. Zdobyte tam umiejętności i doświadczenie z powodzeniem wykorzystuje również w cyberprzestrzeni. Jak na współczesnego dizajnera przystało, zajmuje się również programowaniem, czego przykładem jest m.in. jego praca doktorska. Od początku swojej zawodowej aktywności twórczej projektował strony internetowe.

W kwestionariuszu osobowym przedstawia listę profesjonalnych umiejętności. Dotyczą one zarówno warsztatu klasycznego, jak również najnowszych technologii cyfrowych. Umiejętności te pozwalają mu z dużym powodzeniem działać na profesjonalnym rynku. Doktorant miał również ciekawy epizod w swojej karierze związany z warsztatem serigraficznym – był współzałożycielem Gobostudio, w którym wraz ze współnikami zajmował się produkcją koszulek z autorskimi nadrukami, plakatów oraz unikatowych druków.

Cyberprzestrzeń zawłaszcza kolejne obszary, które nie tak dawno stanowiły monopol dla poligrafii. Doktorant postrzega ten proces jako ewolucję – treści i materiał ikonograficzny zawarty w klasycznej, drukowanej książce transponowane są w cyberprzestrzeń i poddawane adekwatnym dla danej technologii regułom i procedurom.

Mateusz Kowalski dobrze się odnajduje i funkcjonuje w obszarze współczesnego projektowania graficznego. Część swojej działalności określa jako komercyjną, zaś pozostałe aktywności mają charakter bardziej autorski. W tej drugiej grupie jest miejsce na eksperyment, poszukiwanie nowatorskich rozwiązań w obrębie tworzonego komunikatu wizualnego. Do tej sfery zalicza swoją

pracę doktorską. To właśnie projektanci graficzni wyposażeni również w wiedzę informatyczną mogą bardzo świadomie modelować obraz współczesnej kultury wizualnej.

Mateusz Kowalski współpracował z takimi firmami i instytucjami jak: Wydawnictwo Bajka, Wydawnictwo Dwie Siostry, Muzeum Łazienki Królewskie, Instytut im. Fryderyka Chopina, Lotto, ZAiKS, Malemen Magazine, Internest, Walo Recruitment, Canna Hemp Lab, m2films, Logotomia, Laboratorium EE, Film It, Centrum Rozwiązań Menadżerskich, PISF, Sinfonia Varsovia, Muzeum Jana III Sobieskiego w Wilanowie, Instytut Polonika.

Doktorant przekazuje również swoją wiedzę, umiejętności i doświadczenie młodym adeptom sztuki graficznej w warszawskiej ASP w zakresie projektowania książki i publikacji cyfrowych, typografii, projektowania stron internetowych oraz kompleksowego projektowania graficznego.

Na rzecz uczelni działa nie tylko jako dydaktyk. Projektował i realizował strony internetowe 26. i 27. edycji Międzynarodowego Biennale Plakatu w Warszawie. Był również członkiem Komitetu Organizacyjnego MBP w dwóch jego ostatnich edycjach.

Jest aktywny, bierze udział w wystawach związanych z projektowaniem i fotografią. Otrzymał również nagrody i wyróżnienia. Ich lista została zamieszczona w materiałach przewodowych.

Ocena pracy doktorskiej.

Mateusz Kowalski zaprojektował i zaprogramował monograficzną stronę internetową poświęconą twórczości i postaci Waleriana Borowczyka. Jak twierdzi doktorant, jest ona unikatowa. Nie było do tej pory tak obszernej publikacji elektronicznej poświęconej temu twórcy. Na stronę składają się tekst poświęcony Borowczykowi, pióra Daniela Birda, oraz wybrane przez Mateusza Kowalskiego dzieła artysty. Doktorant współpracuje z fundacją „Friends of Walerian Borowczyk”, zajmującą się spuścizną i promocją dzieła Waleriana Borowczyka. Teksty i artefakty zawarte na stronie nie są ułożone w porządku chronologicznym. Kowalski świadomie zrezygnował z chronologii i nadał im charakter nieliniowy. Kompozycja strony jest zmienna, ta dynamika zmian ma zaintrygować użytkownika strony. Programowa losowość wyborów interaktora pozwala mu na stworzenie autorskiego wyboru, własnej historii o artyście i jego dziele. Finalnie jednak i tak stanie się ona opowieścią linearną. Doktorant twierdzi, że taka konstrukcja strony pobudzi jej użytkowników do większej kreatywności, wciągnie ich w świat artysty i wyostri apetyt na wnikliwsze poznanie dzieła Borowczyka.

Otwierając tę stronę, nie natrafiam na żadne niedogodności czy przeszkody w nawigacji. Ukazujący się wizualny klaster obrazów jest dynamiczny, zachęca do dalszej nawigacji. W momencie gdy najeżdżamy kursorem na wybraną ikonę lekko się ona przesuwa, pojawiają się jednocześnie podkreślenia w postaci animowanej linii oraz ramki wokół tekstu i obrazu. Tworzy się płynny rytm, który nadaje swoisty charakter całej kompozycji strony.

Strona jest zaprojektowana w sposób klarowny ale nie ascetyczny. W tej realizacji udało się doktorantowi uzyskać balans pomiędzy pojawiającymi się i sąsiadującymi ze sobą obrazami ruchomymi (film, animacja) i obrazami statycznymi (rysunki, grafiki, plakaty, itd.). Szybko orientujemy się w sposobie nawigacji. Typografia, layout poszczególnych stron jest bardzo czytelny, przyjazny i jednocześnie wyrafinowany wizualnie. Decyzje projektowe, wypracowany wizualny styl korespondują z dziełami Borowczyka. Dobór kroju pisma, podziały i rytmy budujące grafikę strony, łatwość skrolowania i przechodzenia do kolejnych odstępów i podstron, wszystko to daje użytkownikowi możliwość skupienia się na dorobku twórczym artysty.

Mateusz Kowalski pisze w dysertacji, że to jego najbardziej złożony projekt w dotychczasowej karierze projektowej, zarówno w warstwie merytorycznej, jak i programistycznej. Strona jest również responsywna.

W tej realizacji nałożyły się kompetencje graficznego dizajnera z doświadczeniem w projektowaniu wydawnictw oraz grafika działającego w cyberprzestrzeni, informatyka projektującego strony internetowe. Takie kompetencje powinien posiadać współczesny projektant wizualny. Gdybym miał określić ten projekt jednym słowem, nazwałbym go transparentnym, jak dobra typografia, która pozwala odczytać proponowane treści i nie zakłóca w żaden sposób przekazu. W bardzo subtelny sposób Kowalski operuje detalem graficznym, tekstem i animowanymi elementami layoutu. To wszystko składa się na obraz oryginalny i zajmujący.

Dysertacja jest napisana w sposób zwięzły i kompetentny. Szczegółowo został opisany proces projektowy. Wynika z niego, że doktorant od początku do końca sprawował nad nim pełną kontrolę, nie było większych zaskoczeń. Może tylko, o czy wspomina Mateusz Kowalski, musiał czasami odstąpić od rutyny i bardziej nowatorsko podejść do pewnych rozwiązań informatycznych. Całość pracy oceniam pozytywnie.

Konkluzja.

Mgr Mateusz Kowalski jawi się jako twórca współczesny, dobrze rozumiejący potrzeby rynku, świadomie i odpowiedzialnie budujący przekaz złożonego komunikatu wizualnego. Demokryzacja mediów wywołała eksplozję aktywności różnego rodzaju pseudo-grafików i pseudo-projektantów, a rezultaty ich pracy stają się często nieznośnym i uciążliwym balastem wizualnym, który zajmuje przestrzeń publiczną i świat wirtualny. Praca Mateusza Kowalskiego jest przykładem dobrych praktyk.

Doktorant cały proces projektowy od etapu konceptu, przez projekt, zakodowanie do wdrożenia wykonał samodzielnie. Połączył własne doświadczenie i wiedzę z zakresu grafiki projektowej oraz informatyki. Każdy etap procesu projektowego był przez niego przemyślany i precyzyjnie zrealizowany. Udało mu się stworzyć przestrzeń, w której dobitnie wybrzmiewa twórczość i postać artysty Waleriana Borowczyka. Prezentowane dzieła Borowczyka są różnorodne i bogate w warstwie formalnej. Zaprojektowany interfejs jest przyjazny dla użytkownika a jego forma klarowna i czytelna, która nie konkuruje w żaden sposób z meritum podejmowanego problemu projektowego – dziełem Waleriana Borowczyka. Podjęte decyzje projektowe w sposób adekwatny i nienachlany, z dużą kulturą, wspomagają widza/interaktora w odbiorze dzieła artysty. Jest to projekt otwarty, który może być permanentnie uzupełniany o nowe treści.

Po zapoznaniu się z dorobkiem twórczym, działalnością promocyjną i edukacyjną mgr. Mateusza Kowalskiego stwierdzam, że jego osiągnięcia spełniają wymogi stawiana rozprawom doktorskim określone w art. 13. ust. I. ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym.

